دی ۹۷ آخرین اولتیماتوم استاندارد خودروها

رییس سازمان ملی استاندارد ایران می‌گوید که مهلت تعیین شده تا ابتدای دی ماه سال ۱۳۹۷ به منظور رعایت ۸۳ مورد استاندارد خودرویی افزایش نمی‌یابد و هر خودرویی که نتواند این میزان استاندارد را رعایت کند با توقف تولید مواجه خواهد شد. نیره پیروزبخت در پاسخ به اینکه برخی اعلام کرده‌اند استانداردهای ۸۳ مورد خودرویی را تا خرداد ماه سال ۱۳۹۸ رعایت خواهند کرد، اظهار کرد: این برنامه در شورای سیاستگذاری خودرو تصویب شده و قرار نیست تغییری در زمان آن ایجاد شود. آخرین مهلت تعیین شده ابتدای دی ماه سال ۱۳۹۷ است و اخیرا وزیر صنعت، معدن و تجارت نیز روی این مساله و رعایت استانداردها تاکید کردند.

سرخط خبرها

- **بررسی هزینه معیشت خانوار در کمیته دستمزد شورای عالی کار.** تسنیم
- **جهانگیری، «بسته حمایت از توسعه صادرات غیرنفتی» را به کلیه دستگاه‌های اجرایی ابلاغ کرد.** دولت
- **معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه نقشه‌های یک صد هزارم کل معادن ایران منتشر شده و در اختیار سرمایه‌گذاران قرار می‌گیرد، گفت: هماهنگی کامل معدن و صنایع معدنی، خط مشی وزیر صنعت است.** مهر
- **برنج و ذرت در صدر اقلام وارداتی قرار گرفتند.** فارس
- **ذخیره آب در سد کرج به ۱۵۸ میلیون مترمکعب رسید.** تسنیم
- **انصراف عراق از تغییر قیمت‌گذاری نفت برای مشتریان آسیایی.** ایسنا

خبر کوتاه

اگر دلار گران شود تقصیر واسطه‌هاست، نه تقاضای بازار

مشاور بانکی اتاق بازرگانی ایران حذف ارز مسافرتی را اقدام مثبتی در جهت یکسان‌سازی نرخ ارز عنوان و تصریح کرد: از دید کلی نباید اتفاق خاصی در بازار ارز رخ دهد. این اقدام شاید تاثیر جزیی در بازار داشته باشد اما اگر نوسان زیادی اتفاق بیفتد ناشی از نقش واسطه‌هاست و به تقاضای روزانه مربوط نمی‌شود. مهدی رییس‌زاده در گفت‌وگو با ایسنا، اظهار کرد: از دید کلی حذف ارز مسافرتی اقدامی بود که باید زودتر انجام می‌شد، چون رقم آن قابل توجه نبود و کمک خاصی به مسافری که عازم خارج از کشور است، نمی‌کرد. وی ادامه داد: وجود ارز مسافرتی به نوعی اتلاف منابعی بود که تجمیع آنکه شامل رقم‌های ۲۰۰ و ۳۰۰ دلار برای هر مسافر بود، برای دولت مبلغ چشمگیری است و در مجموع سال می‌تواند خیلی مسائل و مشکلات را با توجه به کمبود منابع حل کند؛ بنابراین اقدام مفیدی بود که با تاخیر انجام شد. این کارشناس اقتصادی افزود: از سوی دیگر این اقدام گامی در جهت یکسان‌سازی نرخ ارز بوده است. به هر حال در این شرایط مسافران به طرف بازار ارز می‌روند و امیدواریم این اتفاق باعث شوک روانی ناگهانی به بازار آزاد نشود و شرایط به گونه‌ای رقم نخورد که افزایش قیمت نوسانی داشته باشیم که در نتیجه باعث شود مسوولان عقب‌نشینی کنند و نرخ ارز را پایین بیاورند؛ به هر حال باید این دوران را تحمل کنیم. رییس‌زاده تصریح کرد: طبیعتا حذف ارز مبادله‌ای گام مثبتی بوده است و باید نسبت به نتایج احتمالی آن مقاومت کرد. البته اثرات آن بر بازار ارز به نقش واسطه‌ها و دلالان برمی‌گردد. چون در روال عادی مشخص است که روزی چند مسافر از کشور خارج می‌شود اما از دید کلی نباید اتفاق خاصی در بازار ارز رخ دهد شاید تاثیر جزیی داشته باشد اما اگر نوسان زیادی اتفاق بیفتد ناشی از نقش واسطه‌هاست و به تقاضای روزانه مربوط نمی‌شود.

ادامه از صفحه اول

دموکراسی به شرط چاقو

در طول ۳۸ سال استقرار حاکمیت جمهوری اسلامی در ایران برگزاری انتخابات ملی کمتر محل تردید و مناقشه بوده و خوشبختانه در طول نزدیک به دو دهه از برگزاری انتخابات شوراهای اسلامی شهر و روستا نیز اندک شبهه‌ای بر روند اجرایی این انتخابات وارد شده اما با گذشت پنج دوره از برگزاری این انتخابات محلی همواره چه در مناطق توسعه یافته و چه در مناطق کمتر برخوردار اختلافات پسا و پیشاانتخاباتی تا مدت‌ها فضا را دوقطبی خواهد کرد و قدرت تصمیم‌گیری مستقل را برای شوراها دشوار خواهد ساخت.

آسیب‌شناسی برآیند اختلافات انتخاباتی در مناطق سنتی به ویژه بر سر انتخاب شهرداران، دهیاران و حتی تعیین ترکیب هیات‌رییسه شوراهای اسلامی شهر و روستا که گهگاه تا پایان دوره چهارساله سایه این اختلافات بر فضای شوراها و همچنین جوّ اجتماعی موجود سایه می‌افکند؛ می‌تواند پاسخی درخور علاج به چرایی این رفتارها که در مواردی بسیار با روح دموکراسی در تضاد است؛ داده شود.

به باور نگارنده آنچه امروزه به طور معمول اختلافات پسا و پیشا انتخاباتی را در جامعه پدید آورده یا اینکه شوراهای اسلامی شهر و روستا را از کارکرد و وظایف اصلی خویش دور نگه داشته و درگیر اختلاف و حاشیه کرده همه این موارد به فقدان آموزش شوراها و نیز سطح آگاهی پایین جامعه نسبت به انتخابات بر می‌گردد.

هرگاه انتظار و توقع از انتخابات محلی با انتخابات ملی یکسان باشد و شوراها محلی باشند جهت تسویه حساب طایفه و گروه، مسلما به طور معمول رفتارهای غیردموکراتیک در این نهاد دموکراتیک سر خواهد زد و صد البته این موارد ناشی از ضعف‌های آموزشی در این خصوص است که برای کاستن از عوارض و تبعات آن باید آموزش به جامعه و تفهیم و تشریح وظایف شوراها در دستور کار قرار گیرد.

اگر پایبندی در قواعد انتخاب‌ها مطابق قانون باشد مسلما هرگز تغییرات محلی از مناقشه و منازعه باقی نخواهند گذاشت اما مادامی که پذیرش دموکراسی به شرط چاقو باشد یعنی خروجی هر تصمیم کار جمعی مشروط به امیال فردی و منفعتی یک عده معدود باشد که بر مبنای خواست اکثریت به طور قطع دیگر شور و مشورت و خرد جمعی مفهوم خود را از دست خواهد داد. دموکراسی به شرط چاقو اصطلاحی است برای آنهایی که اجرای مواد قانونی را با پیش شرط می‌پذیرند و اگر شروط آنان در درون نهاد مدنی شوراها نادیده گرفته شود با رفتارهای فراقانونی تلاش می‌کنند مانع کار اکثریت شوند، یعنی قانون به شرطی خوب است که سازگار با امیال آنها باشد و در غیر این صورت اجرای آن را بر نمی‌تابند.

در فرهنگ مردم بلوچ ضرب‌المثل معروفی هست به این مضمون که «خار فرو رفته در پای را یکی پس از دیگری خارج کن.» حال برای رسیدن به نتیجه مطلوب‌تر برآیند شوراها و تقویت این نهاد تاثیرگذار بر روند استقرار دموکراسی و توسعه در ایران باید مطابق همین ضرب‌المثل بلوچی نقد گام به گام و مرحله به مرحله شوراهای اسلامی شهر و روستا را جهت رسیدن به نتیجه مطلوب‌تر و کاستن از ضعف‌ها در دستور کار قرار داد.

نگاه روز

عبدالرسول خلیلی
استاد دانشگاه و کارشناس مناطق آزاد

الزامات توسعه بورس کالا در مناطق آزاد

ایجاد و تقویت بورس کالا از جمله راهکارهای اقتصاد آزاد است، که باتوجه به رشد واحدهای تولیدی در مناطق آزاد می‌تواند فضای فعالیت‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری در مناطق آزاد را به‌دور از انحصار و برای جذب بازار بیشتر وارد فضای رقابتی‌تری برای دادوستد محصول کند. از آنجایی که بورس کالاهای تولیدی در مناطق آزاد هفتگانه کشور در حوزه‌های گوناگون به شرح قابلیت‌های موجود در فعالیت‌های منطقه آزاد ارس در حوزه شیمیایی، الکترونیک و کشاورزی، در منطقه آزاد اروند، فعالیت‌های شیمیایی، الکترونیک و ماشین‌آلات، در منطقه آزاد انزلی به فعالیت‌های شیمیایی، ماشین‌آلات، فناوری اطلاعات و الکترونیک، در منطقه آزاد چابهار به فعالیت‌های غذایی، دارویی، فناوری اطلاعات و شیمیایی، در منطقه آزاد قشم به فعالیت‌های الکترونیک، بیوتکنولوژی و فناوری اطلاعات در منطقه آزاد کیش به فعالیت‌های فنی مهندسی، فناوری اطلاعات، ماشین‌آلات و بیوتکنولوژی و در منطقه آزاد ماکو به فعالیت‌های شیمیایی، غذایی، دارویی و فلزی اشاره کرد. واحدهای تولیدی این مناطق می‌توانند با رعایت الزام شرکت‌های فعال برای اقدام به معامله و خرید و فروش کالا از طریق سیستم آنلاین بورس کالای مناطق آزاد با هدف ساماندهی بخش‌های عرضه و تقاضا اقدام به داد و ستد کالاهای موصوف کنند، تا فعالیت‌های اقتصادی‌شان بیش از پیش رونق گیرد. از این‌رو، در صورتی که بتوان نیازهای کشور را برای تامین مواد اولیه و قطعات منفصله مورد نیاز واحدهای تولیدی داخل کشور و بیش از ۱۱۷۰ واحد تولیدی و خدماتی در مناطق آزاد به صورت بنکداری و عرضه کالاهای صادراتی از طریق مناطق پوشش داد، به نحوی که هیچ انحصاری به وجود نیاورد، امکان آن وجود دارد که با توجه به رعایت کامل شرایط قراردادهای قابل معامله و مراحل داد و ستد، بدون اینکه مناطق آزاد، مقید به صرف هزینه‌های یک جانبه باشند، شرایط لازمی را به وجود آورد تا از طریق همکاری بین سازمان‌های مناطق آزاد و شرکت بورس کالای ایران شرایط ورود بار به مناطق را که از عوامل مهم جهش مناطق آزاد کشور است، بیش از پیش تسهیل کرد. در شرایط قراردادهای قابل معامله در بورس کالا، می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: مشخصات کالا و نوع قرارداد مورد معامله، مقدار کالای مورد معامله، واحد اندازه‌گیری کالای مورد معامله، زمان معامله (روز و ساعت)، استاندارد و ابعاد کالا، تاریخ تحویل، استاندارد تحویل و نوع بسته‌بندی، انبار یا محل تحویل و واحد پول. به علاوه مراحل داد و ستد در بورس کالا به قرار زیر باید مشخص شوند: انتخاب کارگزار، تکمیل فرم ثبت سفارش نزد کارگزار و پیشنهاد قیمت، واریز حداقل سپرده مورد نیاز معامله به حساب کارگزار نزد اتاق پایاپای، انتقال سفارش مشتری به تالار معاملات توسط کارگزار، شرکت در حراج توسط کارگزار و انجام معامله در تالار، واریز باقیمانده وجه معامله پس از کسر سپرده اولیه به حساب کارگزار نزد اتاق پایاپای، تسویه اسنادی معاملات در اتاق پایاپای و صدور اسناد معاملاتی، تسویه مالی معاملات در اتاق پایاپای، نقل و انتقال وجوه پس از کسر هزینه‌ها به حساب معامله‌گران از طریق حساب بانکی. براین اساس می‌توان بدون ذکر دلیل برای انجام فعالیت‌های انحصاری بورس کالا در مناطق و ارایه تخفیفاتی در سود بازرگانی برای تجاری که کالاهای خود را از مناطق آزاد حمل می‌کنند، شرایطی را به وجود آورد که سامانه‌های واحدی با ارایه دسترسی آنلاین بورس کالا، به گونه‌ای طراحی شود تا برای هریک از مناطق آزاد امکان‌پذیر باشد که صاحبان کالا، از طریق آنجا به خرید و فروش کالاهای ساخت داخل و وارداتی بتوانند با اطلاع از همه شرایط و مشخصات کالایی، امکان تردد بار را از مراکز داخلی با دیگر تجار در داخل کشور یا از خارج از کشور فراهم کنند. انتقال بار از خارج کشور و داخل به چابهار و مشارکت دادن وزارت صمت، وزارت جهاد کشاورزی با همراهی وزارت راه و شهرسازی جزو تمهیداتی است که برای توسعه بورس کالا و تردد آن به سایر نقاط مدیریت جدید مناطق آزاد می‌توانند با برنامه‌ریزی‌های پیگیر به سرانجام برسانند، آنطور که دیگر منتظر این نباشیم که شیخ محمدزاید اماراتی به ما توصیه کند که اگر می‌خواهید مناطق آزاد ایران از جمله چابهار متحول شوند، باید مسیر بار را به آنجا هموار کنیم.

خبر

وال‌استریت رکورد زد

سهام آسیایی امروز تحت تاثیر رکورد زدن سهام وال‌استریت افزایش کم داشت اما با این حال به بالاترین میزان ۱۰ ساله خود رسید؛ در عین حال سهام شرکت اپل با معرفی جدیدترین محصول این شرکت، افت کرد. به گزارش رویترز، سهام آسیایی در معاملات امروز بازارهای جهانی تحت تاثیر رکورد زدن سهام وال‌استریت، افزایش کمی داشت اما با این حال به بالاترین میزان ۱۰ ساله خود رسید این درحالی بود که سهام شرکت اپل با معرفی جدیدترین محصول این شرکت، افت کرد.

شاخص گسترده آسیا-اقیانوسیه خارج ژاپن ام‌اس‌سی‌آی، پس از اینکه به بالاترین میزان خود از اکتبر ۲۰۰۷ تاکنون رسید، اندکی کاهش یافت. سهام استرالیا ۰/۲ درصد افزایش داشت و سهام کره هم ۰/۱ درصد رشد کرد. در معاملات دیروز، سه‌شنبه، با کمرنگ شدن نگرانی‌های سرمایه‌گذاران در مورد تنش‌های کره‌شمالی و همچنین تاثیرات توفان ایرما، اس‌اندپی ۵۰۰، صنعتی داوجونز و ترکیبی نزدک، همگی با مقادیری رکوردی به کار خود پایان دادند.

سهام پس از رونمایی از جدیدترین مدل آیفون ۰/۶ درصد سقوط کرد ولی در تبادلات پس از ساعت اصلی کمی از افت خود را جبران کرد.

بنچ‌مارک تایوان ۰/۵ درصد افت کرد، چرا که سهام بزرگ‌ترین شرکت تولید ریزتراشه جهان، «شرکت تولیدنیمه‌رسانای تایوان» که تامین‌کننده اصلی آیفون است ۰/۵ درصد کاهش یافته بود.

کلان

مرکز پژوهش‌های مجلس برای امسال پیش‌بینی کرد

نزول رشد اقتصاد به ۳/۷ درصد

خبرگزاری ایرنا

اختلاف آماری

در سال‌های اخیر یکی از مهم‌ترین علل تفاوت آمارهای حساب‌های ملی دو نهاد آماری منتشرکننده این آمار به تفاوت در سال پایه نسبت داده می‌شد. با این حال در سال جاری پس از سال‌ها بانک مرکزی و مرکز آمار ایران حساب‌های ملی را با سال پایه یکسان منتشر کرده‌اند که این موضوع می‌تواند شروعی برای اصلاح نظام آماری کشور در نظر گرفته شود.

گروه اقتصادی

بررسی وضعیت اقتصاد کشور در سال ۱۳۹۵ نشان می‌دهد ۲/۷ واحد از رشد اقتصادی ۱۲/۵ درصدی اعلام شده توسط بانک مرکزی ناشی از بخش غیرنفتی اقتصاد بوده است بنابراین با توجه به تکمیل شدن ظرفیت‌های خالی تولید نفت تداوم این روند مورد انتظار نخواهد بود. لذا برآورد مرکز پژوهش‌های مجلس از رشد اقتصادی سال ۱۳۹۶ حدود ۳/۷ درصد است که در محدوده عدد تخمین زده شده توسط بانک جهانی با نرخی بین ۳/۳ تا ۴ درصد است.

مقایسه تولید ناخالص داخلی کشور به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰، در سال گذشته نسبت به سال ۱۳۹۰ نشان می‌دهد این متغیر حدود ۵ درصد رشد داشته است. همچنین بررسی وضعیت بخش‌های مختلف ایران نسبت به سال ۱۳۹۰ حکایت از آن دارد بین چهار گروه اصلی کشاورزی، نفت، خدمات و صنایع و معدن تنها ارزش افزوده گروه صنایع و معدن نسبت به سال ۱۳۹۰ کاهش داشته و به ۹۵ درصد از ارزش افزوده سال ۱۳۹۰ خود رسیده است. در این دوره گروه کشاورزی، نفت و خدمات به ترتیب ۲۷، ۹ و ۷ درصد رشد داشته‌اند.

ارزش افزوده ساختمان ۶۳ درصد سال ۹۰

در گروه صنایع و معادن، بیشترین کاهش بین بخش‌های اقتصادی مربوط به ساختمان است. در واقع ارزش افزوده این بخش در سال ۱۳۹۵ حدود ۶۳ درصد ارزش افزوده این بخش در سال ۱۳۹۰ است. در گروه خدمات با وجود رشد کلی خدمات، بخش‌های خدمات بازرگانی و نیز خدمات اجتماعی همچنان به سطح تولید سال ۱۳۹۰ نرسیده‌اند. همچنین مقایسه درآمد ملی این دو سال نشان می‌دهد سال ۱۳۹۵ درآمد ملی ۸۰ درصد درآمد ملی سال ۱۳۹۰ است. طبق بررسی گزارش حاضر با در نظر گرفتن جدیدترین آمار و اطلاعات در دسترس برآورد وزارت جهاد کشاورزی از تولید محصولات کشاورزی، برآورد هزینه‌های عمرانی و جاری دولت تا انتهای سال ۱۳۹۶، تحولات مورد انتظار از تولید و صادرات نفت تا انتهای سال جاری و برآوردهای شرکت‌ها و تشکل‌های مرتبط با صنایع مختلف شامل خودروسازی، محصولات پتروشیمی و... راجع به میزان تولیدات محصولات‌شان در انتهای سال ۱۳۹۶ پیش‌بینی می‌شود که در سال ۱۳۹۶ رشد ارزش افزوده بخش‌های کشاورزی ۳/۸ نفت ۴/۱، صنعت ۶، ساختمان ۲/۵ و خدمات ۲/۸ درصد باشد.

بحران آماری

در سال‌های اخیر یکی از مهم‌ترین علل تفاوت آمارهای حساب‌های ملی دو نهاد آماری منتشرکننده این آمار به تفاوت در سال پایه نسبت داده می‌شد. با این حال در سال جاری پس از سال‌ها بانک مرکزی و مرکز آمار ایران حساب‌های ملی را با سال پایه یکسان منتشر کرده‌اند که این موضوع می‌تواند شروعی برای اصلاح نظام آماری کشور در نظر گرفته شود. مقایسه آمار حساب‌های ملی این دو نهاد نشان می‌دهد هرچند اختلاف آمارها نسبتا کاهش یافته است با این حال همچنان تفاوت چشمگیری به خصوص در آمار ارایه شده این دو نهاد آماری برای بخش‌های اقتصادی وجود دارد.

مرکز آمار ایران در تاریخ ۱۸ خردادماه ۱۳۹۶ رشد اقتصادی سال ۱۳۹۵ را به قیمت ثابت سال ۱۳۷۶ برابر ۸/۳ درصد اعلام کرده بود با این حال اخیرا با تغییر سال پایه حساب ملی خود، رشد اقتصادی این سال را به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ برابر ۱۱/۱ درصد اعلام کرده است و بانک مرکزی نیز رشد اقتصادی سال ۱۳۹۵ را ۱۲/۵ درصد به قیمت ثابت سال ۱۳۹۰ اعلام کرد. هرچند با یکسان شدن سال پایه این دو نهاد آماری رقم رشد اقتصادی اعلام شده توسط این دو نهاد به هم نزدیک شده است با این حال بررسی رشد بخش‌های اقتصادی نشان از تفاوت قابل توجه ارقام اعلام شده توسط این دو نهاد را نشان می‌دهد. برای مثال رشد اقتصادی بدون نفت اعلام شده توسط این دو نهاد به ترتیب ۳/۳ و ۶/۴ درصد است این مساله برای رشد بخش‌های دیگر نیز وجود دارد.

همچنین در برخی آمارها هرچند رشد سال ۱۳۹۵ این دو نهاد به یکدیگر نزدیک است با این حال مقایسه سری زمانی این دو نهاد نشان‌دهنده تفاوت آشکار در برخی فصول است. برای مثال رشد بخش صنعت بانک مرکزی و مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ به ترتیب ۶/۹ و ۶/۵ درصد اعلام شده است که نسبتا به یکدیگر نزدیک است. با این حال رشد فصلی بخش صنعت این دو نهاد در برخی فصول حتی اختلاف ۸ درصدی با یکدیگر دارند. همچنین بررسی سهم بخش‌ها از تولید ناخالص داخلی نشان‌دهنده اختلافات جدی در آمار این دو نهاد است. برای مثال سهم بخش صنعت از تولید ناخالص داخلی سال ۱۳۹۵ در حساب‌های ملی بانک مرکزی و مرکز آمار ایران به ترتیب ۱۲/۱ و ۱۶/۹ درصد است. مشخص نیست آیا تفاوت در تعریف این دو نهاد از صنعت باعث چنین اختلافی در آمار شده است یا تفاوت در نمونه‌گیری؟

موارد ذکر شده نشان می‌دهد با وجود گام‌های مثبت برداشته شده همچنان مسائل مهمی در رابطه با حساب‌های ملی پابرجا هستند که این موضوع نوعی از بحران آماری در کشور را نشان می‌دهد که به نظر می‌رسد چاره‌جویی برای آن قبل از هر نوع برنامه‌ریزی و سیاستگذاری ضروری است. رشد اقتصادی دو رقمی سال ۱۳۹۵ بیشتر تحت تاثیر رشد صادرات نفتی و در نتیجه بخش نفت بوده است بنابراین تداوم این رشد اقتصادی برای سال ۱۳۹۶ تا حد زیادی دور از دسترس خواهد بود.

۲/۵ درصد رشد بخش ساختمان

بخش ساختمان با توجه به ارتباط تنگاتنگی که با بخش‌های بالادستی خود از قبیل فلزات اساسی، کانی‌های غیرفلزی و... داشته و از سوی دیگر به دلیل ارتباط با بخش‌های پایین دستی مثل خدمات مستغلات از نقش حایز اهمیتی در اقتصاد ایران برخوردار است. رشد ارزش افزوده بخش ساختمان در دوره ۱۳۸۶ تا ۱۳۹۵ است. وضعیت نامطلوب این بخش از سال ۱۳۸۸ در دو ساله اخیر تشدید شده است. این وضعیت ریشه در رکود مسکن، کاهش مخارج عمرانی دولت و کاهش سرمایه‌گذاری در سایر بخش‌های اقتصادی دارد.

برای تحلیل چشم‌انداز وضعیت بخش ساختمان بهتر است که چشم‌انداز ساختمان‌های دولتی و خصوصی به طور مجزا مورد کنکاش قرار گیرد. عملکرد بخش ساختمان دولتی بستگی بالایی به وضعیت مخارج عمرانی دولت دارد. بنابراین اگر برآوردی از مخارج عمرانی دولت در آینده وجود داشته باشد؛ می‌توان از آن برای برآورد ارزش افزوده بخش ساختمان دولتی استفاده کرد. برای این منظور می‌توان به قانون بودجه مصوب و پیش‌بینی میزان تحقق آن اتکا کرد. در مورد بخش ساختمان غیردولتی نیز تعداد پروانه‌های ساختمانی می‌تواند شاخص پیش‌نگری از آن باشد.

رشد حقیقی ساختمان‌های دولتی منفی ۱۰ درصد

برآوردها از وضعیت بودجه دولت نشان می‌دهد که میزان تحقق مخارج عمرانی دولت در سال ۱۳۹۶ حدودا ۴۲۰ هزار میلیارد ریال خواهد بود که رشد تقریبا صفر درصدی نسبت به سال ۱۳۹۵ خواهد داشت. با در نظر گرفتن پیش‌بینی‌ها از رشد شاخص ضمنی مرتبط، رشد حقیقی ساختمان‌های دولتی حدودا منفی ۱۰ درصد پیش‌بینی می‌شود بنابراین از این کانال اثر منفی بر رشد بخش ساختمان در سال ۱۳۹۶ ایجاد خواهد شد.

تعداد پروانه‌های ساختمانی صادر شده در سال ۱۳۹۵ برای نخستین بار از سال ۱۳۹۱ افزایش بیشتری نشان می‌دهد. رشد تعداد پروانه‌های ساختمانی صادر شده در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۴ حدود ۱۵ درصد بوده است. این در حالی است که این رشد در سال قبل حدود ۱۴- درصد بوده است. با این حال هنوز تعداد پروانه‌های صادر شده حدود ۴۰ درصد از تعداد پروانه‌های صادر شده سال ۱۳۹۱ کمتر است. با توجه به جمیع نکات رشد بخش ساختمان در سال ۱۳۹۶ برابر ۲/۵ درصد پیش‌بینی می‌شود.

نمودار ۸. رشد ارزش‌افزوده بخش ساختمان

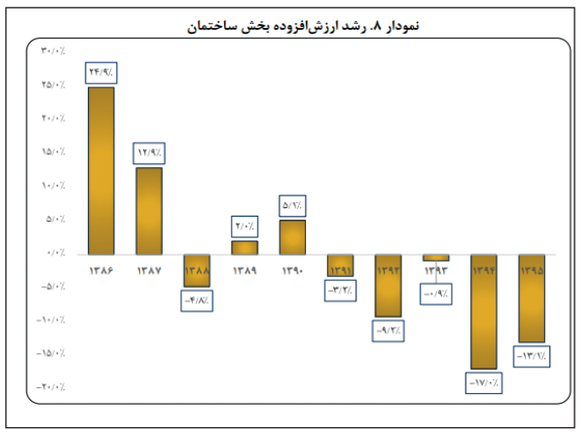

جدول ۱. رشد اقتصادی سال ۱۳۹۵ به تفکیک بخش‌های اقتصادی اعلامی بانک مرکزی و مرکز آمار
(درصد)

	مرکز آمار ایران	بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
گروه کشاورزی	۲	۴/۲
صنعت	۶/۵	۶/۹
تأمین آب، برق و گاز طبیعی	۲۳/۱	۶/۸
رشد بخش ساختمان	-۱۱/۳	-۱۳/۱
رشد بخش خدمات	۵/۸	۳/۶
عمده و خرده فروشی، هتل و رستوران	۵/۱	۶/۲
حمل‌ونقل، انبارداری و ارتباطات	۹/۴	۶/۷
واسطه‌گری‌های مالی	۳۹/۱	۱/۷
مستغلات، کرایه و خدمات کسب‌وکار	۵/۱	۱/۸
امور عمومی، آموزش، بهداشت و مددکاری	۱/۳	۲
خدمات اجتماعی، شخصی و خانگی	۲/۱	۰/۱
رشد اقتصادی بدون نفت	۶/۴	۳/۳
رشد اقتصادی	۱۱/۱	۱۳/۴

مآخذ: حساب‌های ملی مرکز آمار ایران و بانک مرکزی.

کار

پافشاری کارگران بر مطالبات گذشته

امسال هم بر ماده ۴۲ قانون تاکید می‌کنیم

نخستین جلسه کمیته مزد دولت دوازدهم درحالی برگزار شد که همچنان نمایندگان کارگری بر مطالبات خود مبنی بر کاهش شکاف بین مزد و معیشت خانوارهای کارگری پافشاری می‌کنند. با این حال در جلسات گذشته این کمیته که در سال آخر دولت یازدهم برگزار شده، این امر روی زمین مانده و جزو بخش‌های معطل مطالبات کارگری است.

حسن روحانی، رییس‌جمهور در جریان رقابت‌های ریاست‌جمهوری بر کاهش شکاف بین دستمزد و معیشت کارگران تاکید کرده بود، با این حال محمد نهاوندیان، معاون اقتصادی رییس‌جمهور اخیرا اعلام کرده که ۱۰ میلیون نفر زیر خط فقر زندگی می‌کنند. علی خدایی، عضو کارگری شورای عالی مزد در گفت‌وگو با «اعتماد» با اشاره به جلسه کمیته تخصصی شورای عالی کار در سه‌شنبه گفت: «معیار ما در جلسات امسال تعیین مزد، قانون کار و مصوبات شورای عالی مزد است. درنتیجه ما در مسیری که سال گذشته حرکت کردیم، حرکت خواهیم کرد و خواهان کاهش شکاف میان مزد و معیشت خانوارهای کارگری هستیم. براین اساس حرف و مطالبه اصلی ما ارایه راهکاری است که بتواند امسال شکاف میان مزد و معیشت را کاهش دهد.»

کمیته تخصصی شورای عالی کار در محل وزارت کار با حضور شرکای اجتماعی برگزار شد. در این جلسه کمیته روابط کار مسوول تدوین آیین نامه‌های قانون کار از جمله تعیین حداکثر مدت قراردادهای موقت شد. سه کمیته روابط کار، کمیته دستمزد و کمیته تغییر ساختار در این شورا تشکیل شد. شرح وظیفه کمیته روابط کار بررسی و تدوین آیین‌نامه‌های قانون کار از جمله تدوین آیین‌نامه تبصره یک ماده ۷ قانون کار در خصوص «تعیین حداکثر مدت موقت برای کارهای دارای ماهیت غیرمستمر» است.

در جلسه روز سه‌شنبه مقرر شد کمیته دستمزد تحت عنوان کمیته دایمی به فعالیت خود ادامه دهد و به استناد قانون کار ابعاد مختلف تعیین دستمزد سالانه با در نظر گرفتن هزینه معیشت خانوار را مورد بررسی قرار دهد. درخصوص تغییر ساختار کارگاه‌ها نیز در این کمیته بحث و بررسی می‌شود.

اواخر سال گذشته بود که برای نخستین‌بار از زمان تصویب قانون کار، بند دو ماده ۴۱ بالاخره مورد توجه قرار گرفت. ماده ۴۱ می‌گوید هر سال افزایش دستمزد کارگران باید براساس دو مولفه باشد. یکی نرخ تورم اعلام شده از سوی بانک مرکزی و دیگری هم تامین متوسط معیشت یک خانوار. با این همه در تمام بیش از ربع قرنی که از تصویب این قانون گذشت، هیچگاه و در هیچ سالی، هیچ‌کدام از دولت‌های ایران حاضر نشدند به این ماده تن دهند و همین امر در کنار مشکلات اقتصادی سبب شد سالانه شکاف میان مزد و معیشت افزایش پیدا کند. با انباشته شدن مطالبات کارگران در ایران و بلند شدن صداها، سرانجام سال گذشته، سبد معیشتی دو میلیون و ۴۸۹ هزار تومانی به عنوان سبد نیازهای یک خانوار ۳/۳ نفری در کشور تعیین شد و به تصویب شورای عالی کار رسید. اکنون به نظر می‌رسد این مصوبه در سال جاری هم معیار اصلی تعیین مزد سال آینده خواهد بود.

معیار سبد معیشت کارگران است

علی خدایی همچنین گفت: «وظیفه شورای عالی کار اجرای قانون کار است و یکی از این وظایف تعیین حداقل مزد سالانه است که باید با توجه به ماده ۴۱ قانون کار تعیین شود. بخش دوم این ماده قانونی در تمام سال‌های گذشته مغفول مانده بود اما خوشبختانه سال گذشته این موفقیت حاصل شد که طرفین در جلسات شورای عالی، مزد سبد معیشتی دو میلیون و ۴۸۹ هزار تومانی را به تصویب رساندند و حالا سالانه می‌توان با اعمال نرخ تورم سالانه، این جدول را به روز کرد.»

خدایی در مورد جلسه روز سه‌شنبه گفت: «در این جلسه سه کمیته تشکیل شد و وظایف هر بخش مورد تاکید دوباره قرار گرفت. از جمله مهم‌ترین این تصمیمات، اعمال تبصره‌های قبلی به ویژه امنیت شغلی و همچنین تبدیل کمیته مزد به عنوان یک کمیته دایمی است.»

این فعال کارگری ادامه داد: «در مورد هزینه معیشت سال گذشته به نتیجه رسیدیم و دیگر نیازی به برآورد هزینه‌های خانوار نداریم چرا که توافقاتی در این مورد حاصل شد و به عنوان مصوبه شورای عالی کار تصویب شد. بنابراین در این حوزه کار زیادی نیست ولی مرحله دوم عملیات پارسال که توسط فعالان کارگری دنبال می‌شد، این نکته بود که بعد از تصویب اعداد و ارقام که جزو تکالیف قانونی شورای عالی کار است، بند دو ماده ۴۱ قانون کار است که باید از این به بعد مورد توجه جدی‌تر واقع شود. جهت‌گیری شورای عالی کار در سه چهار سال گذشته رسیدن به تامین سبد هزینه خانوار است. این کارگروه راه‌های این مهم را بررسی می‌کند و باید به شکل مداوم وضعیت کارگران را رصد کند.»

خدایی افزود: «ما پارسال فرمولی را اعلام کردیم که تحت این عنوان ابتدا باید روند نزولی ارزش مزد در مقابل هزینه‌ها متوقف شود که سال گذشته تا حدی این اتفاق افتاد ولی بهبودی حاصل نشد و تنها جلوی زیان گرفته و ثابت شد تنها تکیه روی نرخ تورم هم نمی‌تواند معیشت کارگران را تامین کند. تورم تنها افزایش هزینه‌های جاری را نشان می‌دهد اما افزایش دستمزد سالیان گذشته همواره تاثیر خود را بر درآمد خانوار می‌گذاشت. مثلا اگر کارگری یک میلیون تومان حقوق بگیرد اما ماهانه سه میلیون هزینه معیشت داشته باشد، در صورتی که تورم ۱۰ درصد اعلام شود برای سال بعد ۱۰۰ هزار تومان به درآمدش افزوده می‌شود ولی ۳۰۰ هزار تومان بر رقم هزینه‌های این کارگر اضافه می‌شود. درنتیجه ادامه روند پیشین تنها اوضاع را وخیم‌تر می‌کرد. درنتیجه باید تاثیر ریالی تورم بر هزینه خانوار محاسبه شود و طی فاصله چندساله شکاف سال‌های گذشته جبران شده، سال گذشته در مرحله اول موفق شدیم اما نتیجه‌گیری و تصمیم‌گیری برای جبران این خلأ انجام نشده است. لذا ما این دو مولفه را به عنوان وظیفه خود دنبال می‌کنیم. امسال نیز کماکان تاکید نمایندگان کارگری روی سبد معیشت است که سال گذشته دو میلیون و ۴۸۹ هزار تومان بود و امسال دوباره تاثیر تورم بر این سبد اعمال می‌شود. این هم تمرکز ما است و هم خواست قانون و هم خواست کارگران ایران است که بتوانند زندگی شایسته‌ای داشته باشند.»

او در مورد تفاوت دولت‌ها در برخورد با مسائل کارگری گفت: «من باور دارم که برای گرفتن حق خود باید بر توان خویش تاکید کنیم و بر آن متمرکز باشیم، نه الطاف دیگران، خواه کارفرما باشد یا دولت. به همین دلیل فکر می‌کنم کارگران باید مطالبات خود را با صراحت کامل اعلام کنند و در جناح بازی سیاسی قرار نگیرند. با این همه شخص وزیر کار نسبت به گذشته در زمینه مذاکره و زمان گذاشتن برای شنیدن بحث‌ها و جلسات کوتاهی نکرد. سال گذشته جلسه آخر شورای عالی مزد تا حدود ۵ صبح ادامه یافت و شخص وزیر کار نیز این جلسه را ادامه دادند، اتفاقی که در دولت نهم افتاد و وزیر نیمه کاره دستور خاتمه جلسه را داد.»

خدایی با اشاره به افزایش مطالبه‌گری طبقه کارگر ایران گفت: «به هر حال مطالبه‌گری کارگران به نحو بی‌سابقه‌ای رشد کرده و وزیر کار هم نشان داده که آمادگی مذاکره دارد. الب